

АРХИВ

**ЗА
ПРАВНЕ
И
ДРУШТВЕНЕ
НАУКЕ**

2013

БЕОГРАД

UDK 34

YUISSN 0004-1270

АРХИВ
ЗА
ПРАВНЕ
И
ДРУШТВЕНЕ
НАУКЕ

2013.

АРХИВ ЗА ПРАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

Основан 1906.

Досадашњи главни и одговорни уредници

Коста Кумануди и Драгољуб Аранђеловић (1906-1911),
Коста Кумануди (1912), Чедомиљ Митровић и Коста Кумануди
(1912-1914), Чедомиљ Митровић (1920-1933), Михаило Илић
(1933-1940), Ђорђе Тасић (1940), Јован Ђорђевић (1946-1989),
Миодраг Јовичић (1989-1998), Павле Николић (1998-2003),
Бранко Лубарда (2003-2008)

издавачи

• САВЕЗ УДРУЖЕЊА ПРАВНИКА СРБИЈЕ
и УДРУЖЕЊА ПРАВНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

• ИНТЕРМЕКС

РЕДАКЦИЈА

Милан ШКУЛИЋ - главни и одговорни уредник

Слободан ПЕРОВИЋ, Миодраг ОРЛИЋ, Мирко ВАСИЉЕВИЋ,
Бранко ЛУБАРДА, Гордана ВУКАДИНОВИЋ,
Радван ВУКАДИНОВИЋ, Драгиша СЛИЈЕПЧЕВИЋ,
Војислав НЕДИЋ, Рајко КУЗМАНОВИЋ, Витомир ПОПОВИЋ,
Никола МОЈОВИЋ, Снежана САВИЋ,
Душко МЕДИЋ, Јован ЧИЗМОВИЋ, Ирена МОЈОВИЋ, Вања БАЈОВИЋ
и Ивана МАРКОВИЋ - секретари Редакције

АРХИВ
ЗА ПРАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

БРОЈ 1-2

2013.

ГОД. CVII-стр. 1-120

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ

1. Др Димитар ГЕЛЕВ - Данашња регулатива о некретнинама у светлу јустинијанових Института 5
2. Др Драган НОВАКОВИЋ - Закон о црквеним властима православне вере из 1862. године - трећи Закон о православној цркви у Србији 32
3. Др Дубравка СТАЈИЋ - Дилеме евроинтеграција и статус малог предузетништва у Србији 55
4. Мр Бранислав МИЛОСАВЉЕВИЋ - Спречавање насиља на спортским приредбама са аспекта служби обезбеђења 69
5. Сабахудић ЦОКОВИЋ - Убиство на мах 83
6. Наташа М. ТОМИЋ - Научни и практични аспекти увиђаја са посебним освртом на поступање са биолошком траговима за потребе ДНК вештачења 102

Мр БРАНИСЛАВ МИЛОСАВЉЕВИЋ*

СПРЕЧАВАЊЕ НАСИЉА НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА СА АСПЕКТА СЛУЖБИ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Феномен насиља на спортским приредбама (ужи термин у односу на термин насиље у спорту), блиско је повезан са другом половином XX века, јер је захваљући савременој техници и технологији, спортски преноси добили "глобални карактер" али и комерцијализација спорта. Насиље на спортским приредбама нарочито је повезано са појавом хулиганских навијачких група на фудбалским стадионима Енглеске. Израз "хулиган" датира још из XV века, и везан је за уличне банде у Ирској. У стручној литератури појавио се у XIX веку а под овим појмом подразумева се понашање појединца или групе људи који се својим деструктивним понашањем не уклапају у друштвене норме и правила.

Када су избили нереди након утакмице Лутона и Милвола 1985. године, тадашњи председник фудбалске асоцијације је позван на разговор са Маргарет Тачер, а полиција је чак разматрала суспендовање домаћег фудбала током целе сезоне. Од средине седамдесетих до почетка деведестетих година XX века насиље и хулиганизам, пре свега на фудбалским утакмицама Енглеске, прерасло је у праву пандемију, а проширило се и на друге, западноевропске земље. Крај ере хулиганизма у Енглеској, повезан је са два веома трагична догађаја. Након трагедије стадионима *Хејсел*¹ и *Хилсборо*² почи-

* Аутор је истраживач у Институту за стратегијска истраживања Министарства Одбране, Незнаног јунака 38, 11000 Београд, email: banescrpija@gmail.com

¹ Трагедија на фудбалском стадиону *Хејсел* догодила се 29. маја 1985. године у Бриселу када је погинуло 39 навијача Јувентуса а 400 њих остало повређено, остаће упамћена као једна од највећих фудбалских трагедија свих времена. Стотине милиона људи посредством ТВ екрана пратило је финале Купа Шампиона између Ливерпула и Јувентуса када

њу да се предузимају законске мере у Енглеској, и од тада се запажа ње овог типа насилничког понашања. Инциденти озбиљнијих размер се у Енглеској сматрају прошлосту, док се број лица која се лишва боду смањује из године у годину, у духу строгих одредби енглеског који, између осталог, подразумева судске забране присуствовања ута ма у земљи и иностранству великом броју људи (осведоченим хулигаи

Међутим, проблем насиља, нарочито на фудбалским утак проширио се на земље централне и источне Европе, као и земље за Балкана оптерећене додатно и некадашњим ратним сукобима, као и мље Јужне Америке, нарочито током деведесетих година прошлог в је између осталог захтевало доношење одговарајућег законског и г оквира и у овим земљама, са циљем сузбијања насиља на спортским фестацијама и приредбама.

Нормативно уређење

У Републици Србији спорт представља уставну категорију³, сутна је и дугогодишња традиција законског уређења ове материје. У ри предузимања конкретних мера у борби против нереда и насиља на ским приредбама, у Републици Србији су од 2002. године предузима поштрене кривичноправне одговорности за насиље и недолучно по на спортским такмичењима. Правни систем је иновирао неколико в них дела, ради постизања циљева како генералне тако и индивидуал

су навијачи Ливерпула пробили ограду и просто сабили Јувентусове присталиц сто је проузроковао пад зида од три метра где је већина погинула, док су остали у обрачунама од стране ножева и каменица или у свеопштем стампеду. После сви су се сложили да су навијачи Ливерпула главни кривци, британска амбаса да ји била је нападнута неколико пута у наредних неколико дана. Тадашња премијер гарет Тачер преузела је одговорност Енглеске и упутила извињење Италијанско гијској влади, а енглески клубови су добили забрану пет година неиграња у еур ма. У смислу борбе против ове врсте насиља, Хејсел се посматра као својеврсна ница безбедносне политике Велике Британије. Уведене су додатне мере безбе пропаганде против хулиганизма, мада се сматра како је један број самих хулиг стао од такве «каријере» управо згрожен призорима које су видели.

² Четири године касније (1989) навијачи Ливерпула претрпели су сличну катастро је погинуло 96 људи као последица сукоба са полицијом у оквиру полуфинала Ф у Хилзборуу.

³ Устав Републике Србије, "Службени гласник РС", број 98/06, члан 97 став 1, так

венције. Очекивања се до сада нису показала оправданим. Кривично правна заштита спорта у Србији уређен је кроз неколико најважних закона. Са аспекта предмета овог рада, најважнији је *Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама*⁴. Овим законом обухваћене су, пре свега бројне мере организатора спортске приредбе, које треба да буду предузете у циљу спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама. Поред тога за ову материју од посебног значаја су и *Закон о спорту*⁵ и *Кривични законик*⁶ са изменама и допунама. Потпуну слику законодавства у овој области употпуњује и ратификација *Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама*⁷

Савет Европе формулисао је највећи број међународних правних аката који се могу сматрати изворима казненог права у области спорта. Прва конвенција у овој области била је Европска конвенција о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама. Конвенција је усвојена 19. августа 1985. године у Стразбуру као реакција европских држава на трагедију која се догодила на белгијском стадиону Хејсел када је погинуло 39 особа у нередима пре почетка фудбалске утакмице између Ливерпула (Енглеска) и Јувентуса (Италија)⁸.

Сврха конвенције је спречавање и сузбијање насиља и недоличног понашања гледалаца на фудбалским утакмицама, при чему се државе које су стране уговорнице Конвенције, обавезују да у оквиру својих уставних овлашћења, предузму потребне мере за спровођење конвенције⁹. Државе потписнице преузеле су обавезу да примене, или ако је то потребно, усвоје законе којима се предвиђа да они за које се утврди да су криви за противправна понашања у вези са насиљем или недоличним понашањем гледалаца, буду адекватно кажњени, или зависно од конкретнег случаја, дођу под удар одговарајућих административних

⁴ "Службени гласник РС", бр. 67/03, 101/05 и 90/07

⁵ "Службени гласник РС", бр. 52/96 и 101/05

⁶ "Службени гласник РС", бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09 и 111/09

⁷ "Службени гласник СФРЈ- Међународни уговори", број 9/90

⁸ Видети: Franklin S.: Heisel Stadium disaster- Liverpool fan on route to the Heisel Stadium; (www.highbeam.com/doc/1P1-127151697)

⁹ "Службени гласник СФРЈ- Међународни уговори", број 9/90, члан 1

мера¹⁰. На тај начин наметнута је обавеза доношења одговарајућих : треба да пропишу кривична дела и прекршаје који се могу извршит мањем аката насиља и недоличног понашања на спортским приред конвенција Савета Европе представља извор, како кривичног, тако и ног права у области спорта јер намеће обавезу државама чланицама шу одговарајућа кривична дела и прекршаје из ове области.

Законом о спорту уређена су права и обавезе спортиста физичких лица у систему спорта, као и сва остала питања од знача уопште¹¹. Као системски закон у овој области, поједине одредбе на спречавање насиља и недоличног понашања на спортским пр То се нарочито односи на део закона којим је предвиђено да је оба низатора спортске приредбе да:

- осигура несметано и безбедно одржавање спортске прире
- предузме мере које омогућавају предупређење ризика штете по спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредб лица (упозорења, истицање забрана, давање обавештења и упутст као и мере којима се на повећан ризик утиче (безбедност спорско исправност и адекватност инсталиране и друге опреме и др);
- предузме потребне мере за спречавање насиља и недоличн шања на спортским приредбама у складу са законом и спортским пре
- пријави одржавање спортске приредбе у складу са пропи јима се уређује јавно окупљање грађана;
- одговара за штету која настане спортистима, гледаоцима учесницима спортске приредбе и трећим лицима због непоштовањ них обавеза, у складу са општим правилима одговорности за проуз штету и др.¹²

¹⁰ "Службени гласник СФРЈ- Међународни уговори", број 9/90, члан 3

¹¹ *Закон о спорту*, "Службени гласник РС" бр. 24/2011. чл. 1

¹² *Закон о спорту*, "Службени гласник РС" бр. 24/2011. чл. 157.

Доношењем Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама,¹³ представља кључни корак у регулисању ове материје. Закон се састоји из три дела: основних одредби; мера спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и казних одредби.

Одредбама закона најпре се утврђују мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и у вези са спортским приредбама као и обавезе организатора и овлашћена надлежних органа у спровођењу тих мера, а затим дефинише појмове које се у закону користе. Са становишта спречавања насиља, значајно је и одређење времена одржавања спортске приредбе, под којим се подразумева временски интервал од два часа пре почетка спортске приредбе до два часа након њеног завршетка, односно кад се одржавају спортске приредбе повећаног ризика, временски интервал од четири часа пре до четири часа након одржавања спортске приредбе. Учесницима спортске приредбе, сматрају се сва лица присутна на спортској приредби¹⁴.

Закон садржи мере за спречавање насиља и недоличног понашања, које су подељене у четири групе:

- превентивне мере,
- мере које се предузимају на спортским приредбама
- мере које се предузимају на спортским приредбама повећаног ризика и
- мере које предузимају надлежни органи.

Мере које се предузимају на спортским приредбама су мере које предузима организатор спортске приредбе у вези са редарском службом, у вези са сарадњом са министарством и у вези са обезбеђењем присуства одговарајуће службе медицинске помоћи и других субјеката (ватрогасних јединица и др), мере које предузима редарска служба и мере које предузима редар као појединац¹⁵. Дужности организатора спортске приредбе су да образује одговарајућу редарску службу или да ангажује правно лице или преду-

¹³ Закон о спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, "Службени гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009.

¹⁴ Закон о спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, "Службени гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009, чл. 1-2

¹⁵ Закон о спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, "Службени гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009, чл. 8, 8а, 8б и 9.

зетника ради обављања послова физичког обезбеђења и одржавања р
спортској приредби. За обављање послова физичког обезбеђења и од
ња реда на спортској приредби може се ангажовати, као редар, само ли
је је прошло програм обуке МУП-а. Министар надлежан за унутраш
слове прописује програм и начин спровођења обуке. Организатор је
дужан да оствари сарадњу са МУП-ом, као и да за време спортске пр
обезбеди присуство одговарајуће службе медицинске помоћи, кас
оствари сарадњу, а по потреби предузме мере да обезбеди присуство
надлежних органа и организација, јавних служби и јавних предузећ
спекцијске и комуналне службе и др).

Изменама Кривичног законика Републике Србије¹⁶ измењен ј
закона и унета одредба: "Службено или одговорно лице које при орган
њу спортске приредбе или јавног скупа не предузме мере обезбеђењ
би се онемогућио или спречио неред, па услед тога буду угрожени
или тело већег броја људи или имовина веће вредности, казниће се за
од три месеца до три године и новчаном казном".

Кривично дело се састоји у непредузимању при организовању
ског такмичења мера обезбеђења како би се онемогућио или спречио
Објект кривичног дела су живот и тело људи, или имовина веће вред
Реч је о животу и телу већег, индивидуално неодређеног броја људи. У
ко услед непредузимања мера обезбеђења не буду угрожени живот ил
већег броја људи или имовина веће вредности, за одговорно лице орг
тора спортске приредбе које није предузело прописане мере обезб
остаје прекршајна одговорност¹⁷.

Извршилац кривичног дела може бити службено или одговорно
које учествује, односно има одређене надлежности у организовању од
спортске приредбе. Кривично дело треба да је извршено у вршењу слу
дужности везане за организовање спортске приредбе. Према тренутно
ћим прописима то може бити, пре свега, службено лице Министарств
трашњих послова које има одређене надлежности у предузимању мера з

¹⁶ "Службени гласник РС", бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09 и 111/09, чл. 344а, став 5

¹⁷ Закон о спречавања насиља и недолучног понашања на спортским приредбама, "С
ни гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009., члан 21

те безбедности грађана, односно осигурања јавног реда и мира на спортском такмичењу¹⁸. Кривично дело може да буде извршено само са умишљајем.

Поред тога, треба напоменути да кривично дело насилничко понашања на спортским приредбама проузоркује већу друштвену опасност него уобичајено кривично дело насилничког понашања јер се извршава у специфичним условима које доприносе постојању веће друштвене опасности. Већи степен друштвене опасности лежи у чињеници да се насилничко понашање на спортским приредби извршава пред великим бројем људи који се налазе у ограниченом простору, па услед таквог понашања може да дође до неконтролисаних реакције и покретања масе али и до угрожавања живота и здравља појединаца и оштећења или уништења имовине већег обима. Евидентно је да спортске приредбе најчешће медијски преносе, а посматрање насиља од стране широког аудиторјума који обухвата и омладину и децу, може негативно да утиче да појединци прихвате такав модел понашања.

Наведене законске одредбе указују да Република Србија својим прописима штити спортски систем као заштитни објект кривичног и прекршајног права на посредан начин јер примарно штити друштвене вредности као што су живот и тело човека, сигурност људи и имовине у оквиру спортског система и јавни ред и мир.

Међутим и поред иновирања кривичном законодавству Републике Србије у овој области, насиље екстремних навијачких група и појединаца није смањено на подношљиву друштвену меру већ су последице њеиховог деловања све озбиљније. Један од евидентних проблема у спречавању насиља и недолечног понашања на спортским приредбама је недостатак реакције од стране самих клубова и организатора спортских такмичења јер се и даље омогућава уношење на стадион забрањених средстава која су иначе погодна за наношење повреда другим лицима и уништавања имовине у већем обиму.

Безбедносна процена спортске приредбе

Спортски систем као комплексна организација изграђена је од више подсистема, који се такође гранају на мање подсистеме¹⁹. Организација

¹⁸ Закона о министарствима, "Службени гласник РС", бр. 43/2007, члан 5

спортског догађаја представља посебан подсистем у надлежности тора спортске приредбе. Организатор спортске приредбе јесте спортско друштво, спортска организација – клуб друго правичко лице које се стално или привремено бави организацијом приредби, односно које је преузело организовање одређене спортске, или вршење одређених послова у организовању клуба. У спортске приредбе, сматрају се сва лица присутна на спортској при

Закон разликује "уобичајене" спортске приредбе и спортске повећаног ризика, при чему је у оба случаја организатор спортске приредбе да осигура безбедно одржавање спортске приредбе и предузме мере се спречава и онемогућава избијање насиља и недолучног понашања. Због тога организатор спортске приредбе дужан је да предвиди, предузима све безбедносне мере, радње и поступке за безбедно спровођење спортске приредбе и једини је одговоран за безбедност. Поред тога, онда у планирању обезбеђења спортске приредбе, уколико то захтевају оне прилике укључи и различите субјекте као што су полиција, хит ватрогасци, редарска служба, особље спортског објекта и други.

У складу са безбедносном проценом организатор ангажује редарску службу или правно лице или агенцију која ће вршити позичког обезбеђења.

Правилна процена је од суштинског значаја за безбедно спровођење спортског догађаја. На основу процене планирају се задаци које организатор спортског такмичења. При томе увек треба имати на уgroжавање или ремећење одређеног догађаја може бити од странаца или организованих група. Ови носиоци угрожавања могу отворно прикривено да буду носиоци одређених политичких, националистичких сепаратистичких тежњи. Пре почетка израде процене неопходно је и информације и оперативна сазнања о свим битним питањима ве

¹⁹ Томић М.: *Основи спортске организације*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006, стр. 13.

²⁰ *Закон о спречавању насиља и недолучног понашања на спортским приредбама*, "Службени гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009, чл. 1-2.

одређени догађај али и о евентуалним припремним радњама односно припремању евентуалног сукоба учесника догађаја.

Безбедносна процена одређеног догађаја одређена је првенствено врстом догађаја и карактером догађаја. Приликом процењивања карактера, неопходно је одређени спортски догађај сагледати у контексту општих друштвених кретања и тенденција на одређеном простору и у одређеном времену. На основу прикупљених безбедносних података од значаја за одржавање одређеног догађаја процењује се развој безбедносног стања, појава и догађаја и њихов утицај на безбедносно одвијање скупа а посебно²¹:

- социјалне, економске и политичке услове и разлоге одржавања скупа, његов циљ и садржај-програм,
- број и структуру, мотиве и могуће облике понашања учесника скупа,
- организованост, опремљеност, обученост и опредељеност снага за извршење мера обезбеђења,
- карактеристике простора и објекта на месту и у близини одржавања скупа,
- карактеристике времена: трајање, годишње доба, доба дана и метео појава

Поред тога за потпунију слику догађаја неопходно је проценити број посетилаца-учесника, њихову структуру, правце кретања учесника, дефинисати емотивни набој као и могућност ескалације насиља. У поступку процењивања могућности ескалације насиља неопходно је укључити и искуства са претходних догађаја који су по свом карактеру слични²².

У изради процене одређеног спортског догађаја поред наведених чиниоца неопходно је укључити и елементе који се односе на идентификовање осталих облика угрожавања. На основу сагледаних безбедносних елемената и утврђивања фактора ризика односно безбедносне процене израђује се оперативни план обезбеђења догађаја са задатком елиминисања различитих облика угрожавања и обезбеђења реализације догађаја. Поред тога праћењем и процењивањем безбедносне ситуације остварују се два изразито важна ци-

²¹ Стевановић Обрад: *Руковођење и командовање*, Полицијска академија, Београд, 1999. година, страна 238.

²² Упореди: *Закон о спорту*, "Службени гласник РС" бр. 24/2011. чл. 48, став 1

ља. Прво да се безбедносна ситуација држи под контролом, односно сваком моменту влада безбедносном ситуацијом и да се предвиди развој безбедносне ситуације, чиме се стварају услови за благовремен узимање превентивних мера у циљу спречавања могућих облика угрња безбедности и њиховог ефикасног сузбијања.

Међутим, у колико се ради о специфичним догађајима као и грађански немири,нереди или прерастање легалног јавног скупа у нереди да безбедносна процена има изузетан значај. Она представља једну с (процењивање, одлучивање и доношење планова) у процесу планира интервенције на сузбијању грађанских немира. Она се условно састоји ште и посебне безбедносне процене²³. Општа безбедносна процена об утврђивање извора и носиоца угрожавања безбедности као и очекива тензитет тог угрожавања.

Посебна процена у начелу треба да садржи²⁴:

- процену масе,
- процена сопствених снага за интервенцију
- процена објеката и простора и
- процена времена

Процена масе, полази од елемената из опште процене, при чему мора одговорити на следећа питања:

- које појаве и догађаји могу утицати (или већ утичу) на нас развој и могућу деструктивност грађанских нереди,
- који су мотиви, узроци и могуће последице грађанских нереди
- да ли је окупљање спонтано или организовано и постоји ли ност прикључења маси учесника са других објеката и простора и могу лици њиховог понашања,
- ко су (стварни или прикривени) организатори и инспиратори да и са каквим циљем се нереди организују,

²³ Стевановић Обрад: *Руковођење и командовање*, Полицијска академија, Београд, 1991. година, страна 246.

²⁴ Стевановић Обрад: *Руковођење и командовање*, Полицијска академија, Београд, 1991. година, страна 248-249.

- да ли постоје, и које су снаге које учествују у нередима, а којима би изазивање нереди погодовало у остваривању неких њихових циљева,

- да ли постоје, од кога и у којој форми, подршка учесницима нереди (медијска и др.)

Процена снага за интервенцију обухвата:

- процену њиховог бројног стања,

- процену обучености, оспособљености као и досадашња искуства за поступање у сличним ситуацијама,

- психофизичка припремљеност,

- опремљеност хемиским средствима, заштитном опремом, средствима везе и другим техничким средствима.

Процена објеката и простора обухвата процену:

- распоред објеката и процену њихове међусобне удаљености,

- процену њихове угрожености и значаја као и утицај њиховог распореда на кретање масе,

- процена правца за долазак јединица до објекта или простора,

- процену могућности евентуалног уласка у објекте,

- процена близине градилишта или складишта грађевинског и другог материјала који маса може употребити против органа реда.

Процена времена обухвата процену: времена као трајања, доба дана, годишње доба и метео појаве (киша, снег, магла, јако сунце), а посебно процену правца ветра, због евентуалне употребе хемијских средстава. На основу усвојене процене доноси се одлука за интервенцију, а на основу ње сачињава се план интервенције за сузбијање нереди. На основу усвојене безбедносне процене организатор образује одговарајућу редарску службу, или да ангажује правно лице или предузетника ради обављања послова физичког обезбеђења и одржавања реда на спортској приредби²⁵.

²⁵ Упореди: Закон о спречавања насиља и недолучног понашања на спортским приредбама, "Службени гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009, чл. 3 и Закон о спорту, "Службени гласник РС" бр. 24/2011. чл. 46

Редарска служба у спречавању насиља на спортским терен

Редарска служба приликом обављања послова физичког обезбедивања реда на спорској приредби дужна је да забрани приступ о коме се одржава спортска приредба лицима која су под утицајем алкохолних других опојних средстава, као и да одвоји гостујуће навијаче усмера посебне улазе и излазе из спортског објекта и посебан део гледалиш за њих одређен. Редарска служба обезбеђује и да гледалац седи на тађеном месту и онемогући улазак гледалаца на спортски терен и спрепрелазак из једног дела гледалишта намењен навијачима једног клуба. Онемогућавање уношења или продају алкохолних пића и предмета могу употребити у насилничким поступањима (пиротехничка средства флаше и сл.) као и средства којима се може ометати ток спортске (огледала, ласерски показивачи, звучни уређаји веће снаге, транспаранте, обележја односно којима се подстиче расна, верска, национална или политичка трпељивост и мржња, такође су важне активности редарске службе. Иако служба треба да упозори, односно удаљи гледаоца који својим понашањем пропусањем одређене радње може изазвати насиље на спорској приредби, угрозити безбедност учесника спортске приредбе или ометати њихову Посебно овлашћење утврђено законом је овлашћење редара да употреби физичку снагу, ако на други начин не може да одбије истовремени протинапад од себе или од другог лица или напад усмерен на оштећење имовине, средстава и опреме. О употреби физичке снаге редарска служба треба да сачини писмени извештај који садржи све податке од значаја за оправданост и правилности употребе физичке снаге и да га поднесе надлежном органу извештај у прописаном року²⁶.

Међутим и поред наведеног, у пракси се испољавају одређени проблеми односно недореченост законских одредби. Основни недостатак је недовољан закон о службама физичко-техничког обезбеђења, нити било који други закон који би детаљно утврдио овлашћења редарске службе односно њихово понашање. У таквој ситуацији редарска служба без законских овлашћења

²⁶ Видети: Закон о спречавању насиља и недолучног понашања на спортским приредбама, "Службени гласник РС" бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009, 111/2009, чл. 3 и 4, "Службени гласник РС" бр. 24/2011, чл.8а и 8б.

же законито и ефикасно реализовати обавезе које проистичу из Закона о спречавању насиља и недоличног понашања. Поред тога, законом је прописано да редарска служба забрањује приступ лицу под дејством алкохола или опојних дрога, али закон не утврђује начин на који то може да учини, нити даје овлашћење редару да за радњу "забране" може користити физичку силу.

И у другим случајевима закон, садржи недостатке који спречавају редарску службу да испуни своје законске обавезе. Тако је законодавац предвидео дужност редарске службе да не дозволи приступ спортском објекту лицу коме је изречена мера безбедности, односно заштитна мера забране присуствовања одређеним спортским приредбама. Међутим у пракси редарска служба нема такве податке, већ их има полиција, која их, сходно закону који уређује област заштите података о личности не може доставити редарској служби. Такође закон предвиђа обавезу редарске службе да на спортску приредбу не дозволи улазак малолетном лицу а редарска служба нема овлашћење да легитимише посетиоце спортске приредбе.

Закључак

И поред наведених слабости сасвим оправдано се намеће питање због чега примена Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, који је усклађен са Европском конвенцијом о насиљу и недолично понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама, у Србији није дала задовољавајуће резултате у борби против насилничког понашања на спортским приредбама док је у неким другим европским државама, примена сличних закона била изузетно успешна. Успех примене таквог закона у Енглеској се огледао у значајном (вишеструком) смањењу броја извршених аката насиља на спортским приредбама и повећању опште сигурности за све субјекте који су на било који начин повезани са одржавањем спортске приредбе. Спречавање насиља на спортским теренима захтева заједничку и континуирану координацију и сарадњу надлежних државних органа (полиција, тужилаштво, судови), спортских организација и клубова, васпитно-образованих установа и медија. Само на такав начин може да се хулиганizam на спортским такмичењима и манифестацијама, као и на улицама широм Србије сведе у друштвено прихватљиву меру.

Квалитетном безбедносним проценама, праћењем и предупреднамера екстремних навијача, њиховом изолацијом и ефикасном интервезу учешће. Посебно се треба посветити већа пажња раду са навијачима. ту превентивног рада који је код нас потпуно запостављен. Том раду се посветити сви сегменти друштва, посебно клубови, који, чини нам се, и лику заслугу за тренутно стање спорта. Такође, едукација припадника службе које учествују у организацији спортских догађаја, полиције, редарске службе, локалних самоуправа, управа клубова и спортских савеза је веома фактор. Важећим законским прописима о спречавању насиља и недоли наших на спортским приредбама редарске службе су добиле веома обавезе. Због тога област делатности редарске службе мора бити законђен, а након тога и реализација посебне обуке, курсеве, семинаре, али поштрити критеријуми за пријем у радни однос.

Све то може, допринети да сви грађани могу да дођу на утакм страха за своју безбедност, да родитељи када пусте своју децу на утне страхују за њихове животе али и даља афирмација спорта.

LL.M Branislav MILOSAVLJEVIĆ
Ministry of Defense

PROBLEMS OF PREVENTING HOOLIGANISM IN SPORT IN ASPECT OF SECURITY SERVICES

Summary

*Hooliganism in sport events, especially in football matches, are 1
witch takes different forms with tendency of relocation from stadiums to surr
and wider urban areas. States, face with problem supporters hooliganism tak
ferent measures to suppress violent and inappropriate behaviour of supporter
cially in football matches. In Republic of Serbia this problem is immanent, es,
when we are taking on criminal and violation responsibility, because legal m
that were taken last ten years show as insufficient to accomplish goals of gene
special preventives. In most of the countries, where we have a problem of vi
sport manifestations, most of all in states in transitions, problem is not in lack
but in non-implementation or bad implementation of law, that is in colorati
functioning of institutions of the state system, in general.*

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

АРХИВ за правне и друштвене науке / главни и одговорни
уредник Милан Шулић. - Год. 1, књ. 1, св. 1 (1906)-: - Београд : Савез
Удружења правника Србије и Удружења правника Републике Српске,
1906- (Београд : DIS Public). - 120 стр.; 24 см

Тромесечно

ISSN 0004-1270

Архив за правне и друштвене науке

COBISS.SR-ID 578831